

Regeringens skrivelse

1977/78: 117

**med överlämnande av allmänna pensionsfondens fjärde
fondstyrelses årsredovisning;**

beslutad den 23 februari 1978.

Regeringen överlämnar till riksdagen enligt bifogade utdrag av regeringsprotokoll allmänna pensionsfondens fjärde fondstyrelses årsredovisning för år 1977.

På regeringens vägnar

PER AHLMARK

GÖSTA BOHMAN

EKONOMIDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1978-02-23

Närvarande: statsrådet Ahlmark, ordförande, och statsråden Bohman, Turesson, Antonsson, Mogård, Olsson, Dahlgren, Åsling, Söder, Troedsson, Mundebo, Krönmark, Ullsten, Burenstam Linder, Wikström, Johansson, Friggebo

Föredragande: statsrådet Bohman

Skrivelse till riksdagen med överlämnande av allmänna pensionsfondens fjärde fondstyrels årsredovisning

I enlighet med riksdagens beslut skall en årlig redovisning av allmänna pensionsfondens fjärde fondstyrels placeringar och övriga verksamhet lämnas till riksdagen (NU 1974: 37, rskr 1974: 253). I finansplanen för år 1978 (prop. 1977/78: 100 bil. 1 s. 50) anmälde jag att en redovisning för verksamheten under år 1977 kommer på samma sätt som skedde beträffande redovisningen för verksamhetsåret 1976 (regeringens skrivelse 1976/77: 78) att lämnas i skrivelse till riksdagen så snart fondstyrelsen — i enlighet med 24 § reglementet (1959: 293) angående allmänna pensionsfondens förvaltning — hade överlämnat förvaltnings- och revisionsberättelser till regeringen.

Fjärde fondstyrelsen har den 2 februari 1978 till regeringen överlämnat årsredovisning för år 1977 innehållande verksamhetsöversikt, förvaltningsberättelse med resultaträkning och balansräkning samt revisionsberättelse. I årsredovisningen lämnas också uppgifter i tabellform om allmänna pensionsfondens innehav per den 31 december 1977 av aktier och av konvertibla obligationer och skuldebrev. Av redovisningen framgår att nettointäkterna år 1977 efter skatt uppgick till drygt 25 milj. kr. mot ca 15 milj. kr. år 1976. Tillgångarna vid utgången av år 1977 uppgick till ca 1 066 milj. kr., varav aktier ca 928 milj. kr. Vid utgången av år 1976 var motsvarande siffror 837 milj. kr. för tillgångarna och ca 725 milj. kr. för aktier. Efter rekvisition av fjärde fondstyrelsen ökades kapitalbasen under år 1977 från 800 till 1 000 milj. kr.

Regeringen har tidigare denna dag på föredragning av t. f. chefen för socialdepartementet fastställt balansräkningen.

Det belopp som enligt reglementet kan överföras till fjärde fondstyrelsens förvaltning får uppgå till högst 1 000 milj. kr. (prop. 1975/76: 100 bil. 1, NU 34, rskr 174, SFS 1976: 98). Fondstyrelsen har i skrivelse till regeringen den 18 oktober 1977 anhållit om ytterligare medelstilldelning. Skrivelsen har remissbehandlats och ärendet bereds f. n. inom ekonomidepartementet. Jag vill vidare erinra om att kapitalmarknadsutredningen i sitt nyligen avlämnade slutbetänkande (SOU 1978: 11—13) Kapitalmarknaden i svensk ekonomi har behandlat förutsättningarna för fjärde fondstyrelsens verksamhet. Utredningen har bl. a. föreslagit en begränsning av fondstyrelsens rätt att köpa aktier i ett och samma företag. Betänkandet är f. n. föremål för remissbehandling.

Jag hemställer att regeringen överlämnar årsredovisningen till riksdagen.

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

Bilaga

Allmänna Pensionsfonden
Fjärde fondstyrelsen

Årsredovisning
för verksamhetsåret 1977

Styrelse

F. riksdagsledamoten Sven Ekström, ordförande
 Landshövdingen Bengt Lyberg, vice ordförande
 Kommunalrådet Erik Svensson
 Riksdagsledamoten Karl Boo
 Direktören Hans Werthén
 Direktören Björn Lundvall
 Andre ordföranden Lars Westberg
 Förbundsordföranden Enar Ågren
 Ekonomen Lars Ljung
 Ekonomichefen Kurt Lanneberg
 Förbundsordföranden Hans Hellers

Verkställande direktör

Lennart Dahlström

Revisorer

Bankdirektören Gösta Renlund, ordförande

Bankinspektören Hans-Henrik Abelin
 Direktören Arne Henrikson
 Ekonomichefen Per Anders Larsson

Suppleanter

Statssekreteraren Gunnar Söder
 Riksdagsledamoten Thorsten Larsson
 Direktören Gösta Welin
 Förbundsdirektören Sven Järdler
 Direktören Karl-Axel Linderoth
 Direktören Ingemar Essén
 Förbundsordföranden Erik Lehman
 Andre förbundsordföranden Sven Wehlin
 Förbundsordföranden Ake Berggren
 Utredningssekreteraren Christer Wretborn
 Professorn Osborne Bartley

Verkställande direktörens översikt

Vid årets ingång var fondens kapitalbas 1 000 mkr., som ställts till förfogande genom beslut 1973 och 1976. Dessutom uppgick ackumulerade vinster från åren 1974—1976 till 36 mkr. Av de beviljade medlen var 800 mkr. överförda till fonden vid årets ingång. Återstående 200 mkr. tillfördes fonden den 20 april respektive 23 juni med 100 mkr. per gång, vilket innebär att fonden utkvitterat alla de av riksdagen beviljade medlen.

Av kapitalet har 949 mkr. disponerats för köp av aktier, konvertibla obligationer och skuldebrev. Nettoökningen av fondens värdepappersportfölj under året uppgick till 221 mkr. (f. å. 293 mkr.). De beloppsmässigt största placeringarna har gjorts under andra respektive fjärde kvartalet. Vid årsskiftet förfogade fonden över en likviditetsreserv i form av banktillgodohavanden på 112 mkr. (f. å. 109 mkr.).

Under hösten har fondstyrelsen i skrivelse till regeringen anhållit om en utökning av fondens kapitalbas på 750 mkr. Skrivelsen har remitterats till kapitalmarknadsutredningen, riksbanksfullmäktige, allmänna pensionsfondens första, andra och tredje fondstyrelser samt bankföreningen. Samtliga remissinstanser med undantag för bankföreningen tillstyrker ytterligare medelstilldelning medan bankföreningen anser att ett ställningstagande bör anstå till dess kapitalmarknadsutredningens slutbetänkande föreligger. Regeringen förväntas ta ställning till kapitalfrågan i början av 1978.

Vid årets början ingick i fondens värdepappersportfölj 26 olika företag. Under året har sex nya engagemang gjorts, nämligen Alfa Laval,

Bofors, ESAB, PLM, Custos och Holmen. I fråga om de två sistnämnda gäller det uteslutande konvertibla obligationer. Av de nya engagemangen har innehavet av Alfa Laval avvecklats före årsskiftet, varför antalet företag i portföljen vid årets utgång var 31. Genom portföljens fortsatta utökning och kursfallet för Volvo är företaget inte längre det största engagemanget. Mätt i marknadsvärde är LM Ericsson nu den största placeringen utgörande 11 % av totalportföljen. Därefter följer AGA (9 %), Atlas Copco och Astra (8 %) medan Volvo kommer på femte plats (7 %) och därefter Sandvik (6 %).

Utvecklingen på aktiemarknaden har under året varit starkt nedått-riktad med betoning på andra halvåret. Efter en viss kursuppgång under första kvartalet inträdde ett kursomslag med starkt fallande aktiekurser fram till och med slutet av november. En viss återhämtning i kursnivån skedde emellertid under december månad. För helåret uppvisar Affärsvärldens generalindex en kursnedgång på 16 %. Beträffande branschindex så visar rederier, skogs- och bruksföretag en sämre utveckling än totalmarknaden. Kursfallen för skogs- och bruksföretag uppgår till 36 respektive 23 %. Verkstadsaktier har fallit med 15 %, medan banker visar en uppgång på 8 %.

Till följd av det aktuella kursläget under året har traditionella nyemissioner varit sparsamt förekommande. Av de i portföljen ingående företagen har endast Bahco och Fortia genomfört nyemissioner under året. Fonden deltog i dessa utöver vad de egna innehaven möjliggjorde via köp av teckningsrätter. Av emitterade konverteringslån har fonden placerat i Custos, Holmens och Promotions lån; i de två första fallen via köp av teckningsrätter och i det sistnämnda via eget innehav och köp av teckningsrätter.

Den beloppsmässigt största placeringen har under året gjorts i Sandvik. Därefter följer köp av Astra, Atlas Copco, Ratos, Cellulosa och ASEA.

Fondens försäljningar under året har varit fåtaliga. Som redan nämnts har engagemanget i Alfa Laval avvecklats samt smärre poster av innehaven i bland annat Bofors, Gränges och MoDo. Dessutom har innehavet av Ratos skuldebrev reducerats med nominellt 768 900 kr. genom amortering och nominellt 1 080 860 kr. av Custos konvertibla obligationer har sålts.

Portföljens deklarationsvärde per den 31 december 1977 uppgick till 771 mkr. (f. å. 704 mkr.). Motsvarande anskaffningsvärde var 949 mkr. (f. å. 728 mkr.).

Marknadsvärdet av fondens portfölj redovisat på traditionellt sätt har, om hänsyn tas till att fonden inte äger rätt att förvärva bankaktier, minskat i takt med Affärsvärldens generalindex.

Administration:

Medelantalet anställda under året har varit 5.

I löner och ersättningar har utgått till:

styrelse och verkställande direktör	641 870 kr.
övriga anställda	331 654 kr.
revisorer	52 000 kr.

Stockholm i januari 1978

Lennart Dahlström
Verkställande direktör

Förvaltningsberättelse

De av fondstyrelsen förvaltade medlen har placerats på sätt som framgår av balansräkningen och särskilda specifikationer över styrelsens innehav av aktier, konvertibla obligationer och skuldebrev vid årsskiftet. Enligt fondens reglemente är tillgångarna bokförda till anskaffningsvärdet.

Resultatet av årets förvaltning samt styrelsens tillgångar och skulder per den 31 december 1977 framgår av nedanstående resultaträkning samt balansräkning.

Resultaträkning

	1977 tkr	1976 tkr
Aktieutdelningar	28 972	16 720
Ränteintäkter	15 549	9 031
Räntekostnader	./.	9
Förvaltningskostnader	./.	1 611
Rörelseresultat	42 698	24 131
Realisationsvinster	721	431
Realisationsförluster	./.	420
	42 731	24 142
Skatt	./.	8 813
Nettoresultat	25 762	15 329

Balansräkning

	1977-12-31 tkr	1976-12-31 tkr
Tillgångar		
Kassa och bank	111 537	109 002
Övriga fordringar	5 102	132
Aktier	927 517	724 915
Konvertibla obligationer och skuldebrev	21 826	3 267
Summa tillgångar	1 065 982	837 316
Skulder och fondkapital		
Leverantörsskulder	158	—
Skatteskuld	4 319	1 569
Övriga skulder	177	181
Fondkapital	1 000 000	800 000
Ackumulerat överskott från föregående år	35 566	20 237
Årets nettoresultat	25 762	15 329
Summa skulder och fondkapital	1 065 982	837 316

Stockholm den 24 januari 1978

Sven Ekström (ordf.)

Karl Boo

Lars Westerberg

Kurt Lanneberg

Bengt Lyberg

Hans Werthén

Enar Ågren

Hans Hellers

Erik Svensson

Björn Lundvall

Lars Ljung

Lennart Dahlström
(verkst. dir.)

Under hänvisning till revisionsberättelsen intygas, att förstående resultaträkning samt balansräkning överensstämmer med räkenskaperna.

Stockholm den 25 januari 1978

Gösta Renlund (ordf.)
Arne Henrikson

H. H. Abelin
Anders Larsson

Revisionsberättelse

Undertecknade, som av regeringen förordnats att såsom revisorer granska Allmänna Pensionsfondens fjärde fondstyrelses förvaltning, får härmed avgiva revisionsberättelse för år 1977.

Vi har granskat förvaltningsberättelsen, tagit del av räkenskaper, protokoll och andra handlingar, som lämnar upplysningar om fondstyrelsens förvaltning, inventerat de under fondstyrelsens förvaltning stående tillgångarna samt vidtagit de övriga granskningsåtgärder vi ansett erforderliga.

Räkenskaperna har detaljgranskats av därtill särskilt utsedd revisionsbyrå.

Vi finner ingen anledning till erinran mot de aktietransaktioner, som fonden företagit under år 1977, eller mot det sätt på vilket desamma genomförts.

Revisionen har icke givit anledning till anmärkning beträffande förvaltningsberättelsen, de i densamma upptagna resultat- och balansräkningarna, bokföringen eller inventeringen eller eljest beträffande fondstyrelsens förvaltning.

Stockholm den 25 januari 1978

Gösta Renlund
Arne Henrikson
H. H. Abelin
Anders Larsson

Aktieinnehav per den 31 december 1977

Företag	Antal	Förändring	Dekla- rations- värde tkr	% av aktie- kapi- tal	röster
AGA	414 400	+ 14 400	67 133	8,9	8,9
Alcro	36 000		5 040	10,0	10,0
A	24 000				
B	12 000				
ASEA	471 700	+113 850	43 884	2,4	2,4
Astra	329 091	+165 075 ¹	61 211	10,1	10,1
Atlas Copco	566 300	+166 300	62 293	4,6	4,6
Bahco	77 158	+ 48 628 ²	13 888	10,3	10,3
Balken	76 750	+ 16 232	13 124	9,5	7,0
A	25 808				
B	50 942				
Billerud	166 968	+ 92 094 ³	11 688	5,4	5,4
Bofors	87 400	+ 87 400	8 390	2,1	2,1
Cellulosa	101 387	+ 45 650	19 840	1,7	1,4
A	29 721				
B	71 666				
ESAB	51 461	+ 51 461	6 690	4,2	4,2
Fagersta	95 689	+ 28 000	6 125	6,4	1,5
A	800				
B	94 889				
Fläkt	270 078	+ 4 500	40 512	8,7	8,7
Fortia	221 983	+107 905 ⁴	46 172	11,1	4,3
A	3 190				
B	218 793				
Gränges	93 600	- 6 400	3 372	1,3	1,3
Höganäs	96 950	+ 13 828	19 293	9,9	10,7
Incentive	200 000	+ 57 820	29 600	6,2	10,9
Iro	87 650		7 363	11,2	11,2
L M Ericsson	647 307	+ 51 675	82 653	3,0	4,1
A	101 199				
B	546 108				
MoDo	252 498	+ 54 424	13 446	6,4	6,1
A	104 000				
A1	122 991				
B	25 507				
Nife B	83 334		7 500	8,3	0,1
PLM	19 100	+ 19 100	1 433	0,7	0,8
A	17 026				
B	2 074				
Perstorp B	133 700	+ 1 500	23 130	10,1	3,3
Promotion B	109 050	+ 20 291	18 539	11,6	7,2
Ratos	163 374	+ 84 476	21 892	10,0	6,1
A	54 385				
B	108 989				
Rotor	60 000		4 920	15,0	15,0
Sandvik	260 266	+158 336 ⁵	48 409	3,3	2,9
A	198 560				
B	61 706				
Trelleborg	118 787	+ 1 673	8 671	9,7	8,3
A	25 500				
B	93 287				
Volvo	908 162		53 582	5,1	5,6
A	446 495				
B	461 667				
Totalt deklarationsvärde			749 793		
Totalt anskaffningsvärde			927 517		

Varav genom:	fondemission	nyemission
1	67 925	
2		34 425
3	32 094	
4	24 226	76 629
5	17 276	

Innehav av konvertibla obligationer och skuldebrev per den 31 december 1977

Företag	Nom kr	Förändring	Deklarations- värde tkr
Cellulosa k	516 500		568
Custos k	6 059 140	+6 059 140	6 665
Holmen k	3 852 090	+3 852 090	3 929
Promotion k	7 189 200	+7 189 200	8 268
Ratos sk	2 101 660	- 768 900	1 975
Totalt deklarationsvärde			21 405
Totalt anskaffningsvärde			21 826

k = konvertibla obligationer
sk = skuldebrev